

A PTE BTK INTERDISZCIPLINÁRIS DOKTORI ISKOLA MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSA (Elvek és gyakorlat)¹

Az Interdiszciplináris Doktori Iskola (továbbiakban: IDI) öt Programján belül rendszeres, szervezett minőségbiztosítási tevékenység folyik. A Programok vezetése a doktori képzési folyamat minden fázisában különös gondot fordít a követelmények magas szintű érvényesítésére, a minőségbiztosításra. Az IDI-n belül a minőségbiztosítás követelményei érvényesülését, a képzés és kutatás személyi és tárgyi feltételeinek meglétét, az ott folyó oktató- és kutató munkát az IDI Doktori Iskola Tanácsa ellenőrzi. A Doktori Iskola minőségbiztosítási felelősei az IDI vezetője és az öt doktori programprogramvezetői.²

Az IDI saját minőségét a **bemenet szintjén** a doktori felvételi vizsgákon a programok szakbizottságai által kijelölt, általában 5-7 vezető oktatóból álló felvételizető bizottság – szakmai tudományos kritériumokat körültekintően mérlegelő – felvételizető tevékenysége biztosítja.³ A felvételi vizsgán a bizottság az előzetesen benyújtott dokumentumok alapos elemzése, értékelése és a jelöltekkel folytatott szakmai beszélgetés alapján dönt a felvételtől. Mind az ösztöndíjas, mind az önköltséges hallgatók esetében szigorúan betartja a követelményeket: megfelelő diploma, nyelvvizsga, publikációs teljesítmény, szakmailag megalapozott tématerv, témavezetést vállaló oktató. A programokon folyó doktori képzésről a bekerülés feltételeiről a jelentkezők a Felvételi Tájékoztató mellett az egyetem internetes honlapján is tájékozódhatnak.⁴

A **doktori képzési-kutatási folyamatban** a minőséget a törzstagok, a doktoranduszok témavezetőinek, illetve a Programok oktatóinak folyamatos tudományos munkája, előmenetele, s ezek eredményeinek az oktatás tartalmi elemei közé történő folyamatos beépítése biztosítja.⁵ A minőségfejlesztési tevékenységek fontos része a Programok a fiatalabb korosztályhoz sorolandó oktatóinak PhD fokozatszerzése, illetve a középgenerációhoz tartozó oktatóink esetében habilitációs minőségi kritériumok elérése és ösztöndíjuk az MTA doktori cím megszerzésére. Az IDI mind az öt Programja a doktori képzésbe rendszeresen hív meg rangos hazai és külföldi vendégelőadókat. A doktori képzési folyamatban a doktoranduszok teljesítményének minőségét – valamennyi Programban – a szemeszterenként a képzési tervekben szereplő, kreditértékű feladok teljesítése, és ezek rendszeres számonkérése alapozza meg és biztosítja.⁶ A Doktori Iskola valamennyi programja kreditalapú tanulmányi rendszerben működik. A tanulmányok elvégzéséhez szükséges kreditek száma a 2016. szeptember 1-je előtt doktori képzésüket megkezdőknek 180, a 2016. szeptember 1-je után doktori képzésüket megkezdőknek 240 kredit. A Doktori Iskola szellemi potenciáljának teljessége elérhető minden doktorandusz számára. Az egységes rendszer lehetővé teszi a programok közötti áthallgatást, melyhez a konzulens tanár és a programvezető engedélye szükséges. Az IDI-ben együttműködő öt program minden hallgatójára kötelező képzési sáv egy 10 kredit értékű kurzus, amely mind a két tudományterület, és a három tudományág, továbbá mind az öt program forrás- és kutatás-módszertani kérdéseit tárgyalja.⁷ Az egyes programok tanulmányi rendje az Neptun felületen kerül meghirdetésre. A kurzusokért járó kreditek a programok által előírt követelmények teljesítésével szerezhetőek meg. A teljesítés feltételei szintén az Neptun-ban jelennek meg. A doktoranduszoknak szigorlatot (a 2016. szeptember 1-je előtt doktori képzésüket megkezdőknek), illetve komplex vizsgát (2016. szeptember 1-je után doktori képzésüket megkezdőknek) kell tenniük, melynek követelményeit a programok külön szabályozzák. A saját publikációs tevékenység – tananyagfejlesztés mellett gondot fordítunk a különféle kutatási témákban megjelenő hazai és külföldi szakirodalmi újdonságokra is, melyeket

¹Lásd a Pécsi Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának 13. sz. mellékletét. A Pécsi Tudományegyetem Doktori Szabályzata: http://btk.pte.hu/kari_szabalyzatok ; "Minőségellenőrzés" 20§/ (1), lásd továbbá Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Minőségirányítási rendszerét: <http://btk.pte.hu/minosegfejlesztes>

² Lásd PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola Működési Szabályzatát: http://www.doktori.hu/index.php?menuid=191&di_ID=114

³ Lásd a PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola Önértékelését (2015. 09. 25.).

⁴ Lásd a felvételi eljárásról:

http://btk.pte.hu/sites/btk.pte.hu/files/files/dokumentumtar/szabalyzatok/btk_doktori_szab_2014_12_10_mod.pdf; Felvételi felhívás: http://btk.pte.hu/phd_felveteli

⁵ Lásd az IDI oktatóinak tudományos munkásságát a Magyar Tudományos Művek Tára adatbázisban (www.mtmt.hu), továbbá a www.doktori.hu honlapján az IDI törzstagjainak és témavezetőinek publikációs jegyzéke.

⁶Lásd az IDI öt programjának képzési terveit http://www.doktori.hu/index.php?menuid=191&di_ID=114

⁷ Lásd részletesebben az Önértékelés 1.5 pontját.

lehetőség szerint a PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont⁸, illetve a Társadalomtudományi Szakkönyvtár által beszerzünk és a hallgatók számára hozzáférhetővé teszünk. A könyvtár beszerzési politikájának kialakításában együttműködik az Interdiszciplináris Doktori Iskola öt doktori programjával. A könyvtár gyűjti a PhD disszertációkat, ezekről számítógépes nyilvántartást is vezet. Idegennyelvű adatbázisok beszerzésére is sor került. Az infrastrukturális, az informatikai és oktatástechnikai háttér folyamatos fejlesztése alapfeltétele a PhD Programok minőségi fejlődésének, ezért erre különösen nagy gondot fordítunk. Ennek köszönhetően az IDI felszereltsége általában kielégítőnek nevezhető, bár az egyes Programok közötti megoszlás nem egyenletes.⁹

A doktorandusz képzési folyamat *kimeneti szintjén* a minőségbiztosítás és ellenőrzés egyik fontos eleme a PTE BTK Doktori Iroda által kiállított, az előírt kreditek teljesítését igazoló abszolutórium. Annak kiállítása után van lehetőség a doktori szigorlat letételére és a doktori disszertáció nyilvános megvédésére. E tekintetben irányadó a Pécsi Tudományegyetem BTK Doktori Szabályzata.¹⁰ A doktoranduszok publikációs tevékenységét a Magyar Tudományos Művek Tára (www.mtmt.hu) adatbázisban tartjuk nyilván. A doktori iskola 5 Programjában az eddig lezajlott közel 140 PhD-védés és 70-nél is több habilitációs eljárás (1994-től számolva) a széleskörű szakmai nyilvánosságot és tudományetikai szempontokat szem előtt tartva zajlott, melyek így egyúttal a minőségbiztosítás kritériumainak is mindenben megfeleltek. Ennek egyik fontos elemét jelentette – a konkrét kutatási témából következően is – hogy a munkahelyi vitákra, a doktori védésekre, illetve a habilitációs eljárásban való részvételre egyfelől határon túli tudományos minősítéssel rendelkező szakembereket, neves professzorokat hívtunk meg Szlovéniából, Horvátországból, Szlovákiából, Szerbiából, Romániából, Ausztriából, másfelől tágabb európai dimenzióban Németországból, Franciaországból. A Programok doktori szakbizottságai minden védés előtt különös gonddal ellenőrizték a doktorjelöltek szakmai, publikációs és nyelvi megfelelését, munkahelyi vita megtartását írta elő. A kutatásetikai és összeférhetlenségi kritériumokat biztosította az is, hogy a témák legkiválóbb, országos elismertségű külső (magyar, illetve külföldi) szakemberei vettek részt a doktori és habilitációs bizottságok munkájában. A védések, habilitációk előzetesen meghirdetésre kerülnek a PTE BTK honlapján¹¹, minden alkalommal nyilvánosan zajlanak, általában jelentős érdeklődés mellett: a hallgatóság létszáma 25-100 fő között mozog, amit a minősítési eljáráshoz csatolt jelenléti ívek is igazolnak. Más egyetemekről érkező kollégák védésén, habilitálása alkalmából rendszeresen részt vesznek kollégáik és hallgatóik, a védések-habilitációk rendszeres résztvevői más pécsi karok, tanszékek munkatársai, pécsi kutatóhelyek (MTA RKK, levéltár, múzeum) munkatársai.

Pécs, 2017. szeptember 25.

---

⁸ <http://www.tudaskozpont-pecs.hu/>

⁹ Lásd Önértékelés 2. pontja.

¹⁰ Lásd a Pécsi Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának 13. sz. mellékletét. A Pécsi Tudományegyetem Doktori Szabályzata, továbbá a PTE BTK Kari Doktori Szabályzata: http://btk.pte.hu/kari_szabalyzatok :

http://btk.pte.hu/sites/btk.pte.hu/files/files/dokumentumtar/szabalyzatok/btk_doktori_szab_2014_12_10_mod.pdf

¹¹ <http://www.btk.pte.hu/menu/111/107>